

C-251/24. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2024. április 9.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Curtea de Apel București (Románia)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2024. február 28.

Felperes:

Axpo Energy Romania SA

Alperesek:

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Guvernul României

Az alapeljárás tárgya

Elsődlegesen a felperes Axpo Energy Romania SA által 2022-ben és 2023-ban a kereskedési tevékenységgel összefüggésben az Energetikai Átalakulási Alaphoz való hozzájárulás és az ahhoz kapcsolódó kamatok megfizetése miatt állítólagosan elszenvedett károk megtérítése, valamint a földgáz és a villamos energia ára felső határára vonatkozó mechanizmusnak a végső fogyasztókra történő alkalmazása miatt a felperes által állítólagosan elszenvedett károk megtérítése iránti kereset.

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogalapja

Az EUMSZ 267. cikkén alapuló kérelem, amelynek tárgyát az EUMSZ 28., EUMSZ 30., EUMSZ 35., EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikknek, az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének, valamint a 2019/944 irányelv, a 2019/943 rendelet, a 2022/1854 rendelet és a 2006/112 irányelv egyes rendelkezéseinek az értelmezése képezi.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

1) [Úgy] kell-e értelmezni az (EU) 2019/944 irányelv 3. cikkének (1), (3) és (4) bekezdését, valamint 9. cikkének (2) bekezdését az EUMSZ 101. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, amelynek értelmében a tagállamoknak egyenlő és megkülönböztetésmentes versenyfeltételeket kell biztosítaniuk a villamosenergia-piac szereplői számára, hogy azokkal ellentétes az, ha egy tagállam az OUG n. 27/2022 által differenciált módon szabályozott, kereskedési tevékenységet terhelő hozzájáruláshoz hasonló olyan kiegészítő adókötelezettséget vezet be, amely kizárólag a nagykereskedelmi energiapiacokon ügyleteket lebonyolító meghatározott résztvevőket, a kereskedési tevékenységet végző ellátókat terheli, míg a résztvevők más kategóriáit, vagyis a kapcsolt energiatermeléssel előállított villamos energia és hő termelőit, valamint a 2022. április 1-jét követően üzembe helyezett termelési kapacitásokkal rendelkező résztvevőket pedig nem?

2) [Úgy] kell-e értelmezni az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikket – amelyek értelmében a tagállamok nem fogadhatnak el olyan intézkedéseket, amelyek megakadályozzák, korlátozzák vagy torzítják a versenyt a belső piacon belül, amelyek korlátozzák vagy ellenőrzik a termelést vagy az értékesítést, illetve amelyek egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételeket alkalmaznak az üzletfelekkel szemben –, hogy azokkal ellentétes az, ha valamely tagállam az OUG n. 27/2022 által szabályozott, kereskedési tevékenységet terhelő hozzájáruláshoz hasonló olyan kiegészítő adókötelezettséget vezet be, amely kizárólag a nagykereskedelmi energiapiacokon ügyleteket lebonyolító meghatározott résztvevőket, a kereskedési tevékenységet végző ellátókat terheli, míg a résztvevők más kategóriáit, vagyis a kapcsolt energiatermeléssel előállított villamos energia és hő termelőit, valamint a 2022. április 1-jét követően üzembe helyezett termelési kapacitásokkal rendelkező résztvevőket nem terheli, így azok, akik hozzájárulásra kötelezettek, hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek?

3) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdésének és az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének a tagállamok állami támogatások bejelentésére vonatkozó kötelezettségével kapcsolatos rendelkezéseit, hogy az OUG n. 27/2022 által szabályozott, kereskedési tevékenységet terhelő hozzájáruláshoz hasonló nemzeti szabályozás a hozzájárulás megfizetése alól mentesülők számára nyújtott, bejelentési kötelezettség tárgyát képező állami támogatásnak minősül?

4) [Úgy] kell-e értelmezni a 2019/943 rendelet 3. cikkének a), b), h) és p) pontját, valamint 10. cikkének (1), (4) és (5) bekezdését a rendelet (22) és (23) [preambulumbekzdésével], a 2019/944 irányelv 5. cikkének (1), (3) és (4) bekezdésével, valamint a 2022/1854 rendelet 8. cikkével összefüggésben – amelyek a nagykereskedelmi energiapiaci árképzés elveit szabályozzák –, hogy azokkal ellentétes az, ha valamely tagállam az OUG n. 27/2022 által szabályozott, kereskedési tevékenységet terhelő hozzájáruláshoz hasonló kiegészítő adókötelezettséget vezet be? E rendelkezések értelmezése alapján arányosnak

tekinthető-e a hozzájárulás abban az összefüggésben, hogy az nem veszi figyelembe a kereskedési tevékenységet folytató piaci szereplők működési költségeit? E rendelkezések értelmezése alapján hátrányos megkülönböztetéstől mentesnek tekinthető-e a hozzájárulás abban az összefüggésben, hogy azt kizárólag az energia vásárlásával és viszonteladásával foglalkozó nagykereskedelmi piaci szereplők egy részére kell alkalmazni?

5) [Úgy] kell-e értelmezni az EUMSZ 28., EUMSZ 30. és EUMSZ 35. cikknek, a 2019/943 rendelet 3. cikkének és a 2019/944 irányelv 3. cikkének a villamos energia tagállamok közötti határokon átnyúló áramlását akadályozó jogszabályi rendelkezések bevezetésének tilalmát előíró rendelkezéseit, hogy azokkal ellentétes az, ha valamely tagállam az OUG n. 27/2022 által szabályozott, kereskedési tevékenységet terhelő hozzájáruláshoz hasonló olyan kiegészítő adókötelezettséget vezet be, amelynek alapján az exportügyletekre 2022. szeptember 1. és december 16. között olyan, nagyobb terhet jelentő képlet vonatkozott, amely semmilyen nyereséget nem vett figyelembe, míg belföldi értékesítés esetén 2%-os elméleti nyereséget vett figyelembe? E rendelkezések értelmezése alapján ellentétes-e az uniós joggal az ilyen hozzájárulás létrehozása, amely 2022. december 16-tól kezdődően kizárólag az exportra szánt energiamennyiségek értékesítése esetén írja elő a hozzájárulás beszedését, energiaimport esetében azonban nem?

6) Ellentétes-e a 2006/112 irányelv 401. cikkének azon rendelkezéseivel, amelyek tiltják a tagállamok számára a forgalmat terhelő adónak a hozzáadottérték-adón felüli bevezetését, az, ha egy tagállam az OUG n. 27/2022 által szabályozott, kereskedési tevékenységet terhelő hozzájáruláshoz hasonló, a kereskedési tevékenységet folytató piaci szereplőket terhelő kiegészítő adókötelezettséget vezet be?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés: 28., 30., 35., 101., 102. és 107. cikk, valamint a 108. cikk (1) és (3) bekezdése

A villamos energia belső piacára vonatkozó közös szabályokról és a 2012/27/EU irányelv módosításáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/944 európai parlamenti és tanácsi irányelv: a 3. cikk (1), (3) és (4) bekezdése, az 5. cikk (1), (3) és (4) bekezdése és a 9. cikk (2) bekezdése

A villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet: (22) és (23) preambulumbekzdés, a 3. cikk a), b), h) és p) pontja, valamint a 10. cikk (1), (4) és (5) bekezdése

A magas energiaárak kezelését célzó vészhelyzeti beavatkozásról szóló, 2022. október 6-i (EU) 2022/1854 tanácsi rendelet: 8. cikk

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv: (4) és (7) preambulumbekzdés, valamint 401. cikk

A hivatkozott uniós ítélezési gyakorlat

1982. október 6-i CILFIT kontra Ministero della Sanità ítélet (283/21, EBHT 1982., 3415. o., EU:C:1982:335); 1991. november 21-i Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és társai kontra Franciaország ítélet (C-354/90, EBHT 1991., I-5505. o., EU:C:1991:440, 10. és 14. pont); 1994. április 12-i Halliburton Services kontra Staatssecretaris van Financiën ítélet (C-1/93, EBHT 1994., I-1137. o., EU:C:1994:127, 15. pont); 2004. július 15-i Pearle és társai ítélet (C-345/02, EBHT 2004., I-7139. o., EU:C:2004:448, 30–32. pont); 2005. december 15-i Unicredito Italiano ítélet (C-148/04, EBHT 2005., I-11137. o., EU:C:2005:774, 42. pont); 2006. szeptember 7-i Marrosu és Sardino ítélet (C-53/04, EBHT 2006., I-7203. o., EU:C:2006:517, 54. pont); 2006. október 5-i Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet (C-368/04, EBHT 2006., I-9957. o., EU:C:2006:644, 39. pont); 2012. február 16-i Eon Aset Menidjmont ítélet (C-118/11, EU:C:2012:97, 76. pont); 2021. február 25-i Novo Banco ítélet (C-712/19, EU:C:2021:137, 45. pont); 2022. január 27-i Fondul Proprietatea ítélet (C-179/20, EU:C:2022:58, 84. és 85. pont); 2022. április 7-i Autonome Provinz Bozen ítélet (C-102/21 és C-103/21, EU:C:2022:272, 58. és 59. pont); J. Kokott főtanácsnok 2013. szeptember 5-i indítványa (C-385/12, ECLI:EU:C:2013:531, 89. pont).

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

A 2022/206. sz. törvénnyel elfogadott Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 27/2022 privind măsurile aplicabile clienților finali din piața de energie electrică și gaze naturale în perioada 1 aprilie 2022-31 martie 2023, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, cu modificările și completările ulterioare (a villamos energia és a földgáz piacának végső fogyasztóira a 2022. április 1. és 2023. március 31. közötti időszakban alkalmazandó intézkedésekről, valamint egyes szabályozási aktusok módosításáról és kiegészítéséről szóló, többször módosított és kiegészített 27/2022. sz. sürgősségi kormányrendelet; a továbbiakban: OUG n. 27/2022) 15. cikkének (1), (2) és (5) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

- a villamosenergia- és földgáztermelők további bevételeit egy meghatározott módszertan szerint kiszámított 80%-os specifikus adó terheli;
- az adó nem alkalmazható a sürgősségi kormányrendelet hatálybalépését követően üzembe helyezett termelési kapacitások és a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító, fűtési közszolgáltatást nyújtó vállalkozások által elért további bevételekre;

- az adót az állami költségvetésbe legkésőbb az esedékesség hónapját követő hónap 25. napjáig, külön költségvetési bevételi számlára kell befizetni.

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2022 pentru modificarea și completarea OUG nr. 27/2022, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative din domeniul energiei, aprobată prin Legea nr. 357/2022 (a 357/2022. sz. törvénnyel jóváhagyott, az OUG n. 27/2022 módosításáról és kiegészítéséről, valamint az energiaágazat egyes szabályozási aktusainak módosításáról és kiegészítéséről szóló 119/2022. sz. sürgősségi kormányrendelet; a továbbiakban: OUG n. 119/2022): az I. cikk – OUG n. 27/2022 15. cikkét módosító – 13. pontja lényegében a következőképpen rendelkezik:

- az OUG n. 27/2022 által eredetileg bevezetett adó helyébe az Energetikai Átalakulás Alaphoz való hozzájárulás (a továbbiakban: hozzájárulás) lép;
- 2022. szeptember 1-jétől a hozzájárulást a villamosenergia-termelők, az aggregált villamosenergia-termelő szervezetek, a kereskedők, a kereskedési tevékenységet folytató ellátók és a nagykereskedelmi piacon villamosenergia- és/vagy földgázmennyiségekkel kereskedő aggregátorok fizetik meg;
- a hozzájárulás nem vonatkozik a 2022. szeptember 1. után üzembe helyezett termelési kapacitásokra és a kapcsolt energiatermelésből származó villamos energiát előállító, fűtési közszolgáltatást nyújtó vállalkozásokra;
- a szerződő feleknek a nagykereskedelmi piacon közvetlen tárgyalás útján megkötött kétoldalú szerződéseket a megkötésüktől számított 2 munkanapon belül be kell jelenteniük a nemzeti energiaszabályozó hatóságnak;
- a járulékot az eladó havonta, legkésőbb a hozzájárulás esedékességének hónapját követő hónap 25. napjáig állapítja meg, vallja be és fizeti meg;
- a hozzájárulást (C) a következőképpen kell kiszámítani: $C = (P_{mt} - P_a) \times Q_t \times 100\%$, ahol: Q_t : exportra kereskedett vagy szállított energia mennyisége; P_{mt} : az ügyletet megelőző napra érvényes, másnapi piaci energiaeladási ár; P_a : vételár.

Az OUG n. 119/2022 3. sz. melléklete (jelenleg az OUG n. 119/2022 1. sz. melléklete) lényegében a következőképpen rendelkezik:

- a hozzájárulást a) a tárgyhónapban szállított villamos energia/földgáz havi súlyozott átlagos eladási árának és b) a tárgyhónapban szállított villamos energia/földgáz havi súlyozott átlagos beszerzési árának 2%-os nyereségrésszel növelt különbözeteiként kell meghatározni;
- a szállított mennyiség megállapítása során – a szerződés megkötésének időpontjától függetlenül – a tárgyhónapban leszállított összes kereskedett mennyiséget figyelembe kell venni.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes a villamos energia és a földgáz piacán végez tevékenységet, és egyszerre végez a végső fogyasztó ellátásával kapcsolatos, valamint kereskedési tevékenységet, azaz villamos energia és földgáz pénzügyi és/vagy tényleges szállításra vonatkozó szerződések útján történő beszerzését és nagykereskedelmi értékesítését.
- 2 A felperes az általa végzett kereskedési tevékenység keretében a villamos energiával és a földgázzal a nagykereskedelmi piacokon eladási vagy vételi szerződések megkötésével kereskedik, ezáltal az energiapiac többi szereplőjének likviditási és stabilitási igényét is biztosítja, mivel azok az esetleges hiányok megszüntetése vagy a kockázatok mérséklése érdekében energiát és földgázt vásárolhatnak a kereskedőktől.
- 3 A felperes kereskedési tevékenysége közép- és hosszú távú védelmet kínálhat a piaci szereplőknek az energetikai ágazat áringadozásaival szemben. Piacelemzések és a szakértők előrejelzései alapján a felperes e tekintetben jelentős mennyiségű villamos energia értékesítésére vagy beszerzésére köt rövid, közép- és hosszú távú szerződéseket, ezáltal biztosítja a termelők, a fogyasztók, a nagykereskedelmi villamosenergia-fogyasztók és más kereskedők stabilitás iránti igényét.
- 4 Az energiaellátási tevékenység magában foglalja a villamos energia vagy a földgáz végső fogyasztók részére történő értékesítését, valamint a végső fogyasztóknak nyújtott mennyiségek nagykereskedelmi termékek segítségével történő beszerzését.
- 5 A felperes kereskedőként az OUG n. 119/2022 és az OUG n. 27/2022 hatálya alá tartozik, amelyekkel a román állam a végső fogyasztók védelmére irányuló intézkedéseket vezetett be a végső fogyasztók részére kiszámlázott villamosenergia-árak felső határának rögzítésével, miközben további rendkívüli adókötelezettségeket állapított meg a kereskedők, valamint a villamosenergia- és földgáztermelők terhére.
- 6 A felperes a 2022. december 5-én benyújtott keresetével a Guvernul României (román kormány) és az Agenția Națională de Administrare Fiscală (nemzeti adóhatóság, a továbbiakban: ANAF) alperesekkel szemben azt kéri, hogy a Curtea de Apel București (bukaresti ítélőtábla), a jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság:
 - kötelezze az alpereseket kártérítés jogcímén az előzetesen 8 983 755 RON-ra (román lej) értékelt, a 2022-ben és 2023-ban a kereskedési tevékenységhez kapcsolódó hozzájárulás, valamint az ezen összeg után járó törvényes kamatok megfizetése miatt elszenvedett vagy a felperes megítélése szerint általa elszenvedett kár megtérítésére;

- kötelezze az alpereseket annak a kárnak a megtérítésére, amely a földgáz- és villamosenergia-árak felső korlátjának rögzítésére vonatkozó mechanizmusnak a végső fogyasztókra történő alkalmazása miatt a felperest 2022-ben és 2023-ban érte vagy érhetne;
 - terjessze a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) elé az OUG n. 27/2022 egyes rendelkezéseire vonatkozó alkotmányellenességi kifogást;
 - semmisítse meg az Ordinul președintelui ANAF nr. 1635/2022 privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă-t (az ANAF elnökének a fordított adózási rendszer vagy a forrásadó hatálya alá tartozó adók bevallásához használt formanyomtatványok mintájának és tartalmának jóváhagyásáról szóló 587/2016. sz ANAF elnöki rendeletet módosító és kiegészítő 1635/2022. sz. rendelete; a továbbiakban: 1635/2022. sz. rendelet), mivel az egyrészt az állítólagosan alkotmányellenes nemzeti rendelkezések alkalmazása céljából kibocsátott másodlagos jogi aktus, másrészt pedig az elsődleges nemzeti szabályozás megsértésével kibocsátott közigazgatási jogi aktus.
- 7 Az alperesek az ellenkérelmükben több kifogást is felhoztak, az ügy érdemében pedig a kereset mint megalapozatlan elutasítását kérték.
- 8 A felperes az eljárás során azt kérte a kérdést előterjesztő bíróságtól, hogy előzetes döntéshozatal céljából terjesszen kérdéseket a Bíróság elé.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 9 A *felperes* azt állítja, hogy az uniós jog bizonyos rendelkezéseit kell alkalmazni, és a hozzájárulásfizetési kötelezettség bevezetése sérti az EUM-Szerződés, a 2022/1854 rendelet és a 2019/943 rendelet, valamint a 2019/944 és a 2006/112 irányelv rendelkezéseit.
- 10 Előadja, hogy nyereségalapú hozzájárulást kellett fizetnie, amely nem tevékenységének egészét veszi figyelembe, mivel a felső korlátot rögzítő mechanizmus értelmében veszteséggel kell működnie, tekintettel arra, hogy a hozzájárulás számítási képlete nem veszi figyelembe a piaci valóságot és a kereskedési tevékenység gyakorlásának módját.
- 11 A felperes álláspontja szerint, mivel a hozzájárulás csak jövedelmező hónapokat veszi figyelembe, azokat a hónapokat azonban nem, amelyekben a tevékenysége során veszteség keletkezett, és a tevékenysége gyakorlásához szükséges költségeket sem veszi figyelembe, valójában fiktív nyereségek elkobzását vonja maga után, ami negatív következményekkel jár a tevékenységére nézve.

- 12 Mivel a hozzájárulás az ügyletek megkötésének időpontjától függetlenül a kereskedési tevékenységhez kapcsolódó valamennyi nagykereskedelmi ügyletre alkalmazandó, visszaható hatállyal bír, ami sérti a jogbiztonság és az adóterhek kiszámíthatóságának elvét. A nagykereskedelmi ügyletek többségét ugyanis jóval a hozzájárulás hatálybalépése előtt, olyan időpontban megkötött (határidős) *forward* szerződések útján kötik meg, amikor a piaci szereplők nem tudják felmérni a hozzájárulás hatásait.
- 13 A nagykereskedelmi piacokon folytatott kétoldalú ügyletekkel kapcsolatos, a megkötésüket követő 2 napon belül történő tájékoztatásra vonatkozó túlzott kötelezettségeknek a bevezetése, valamint a forgalom 5%-áig terjedő bírságok nem egyértelműen szabályozott jogsértő cselekmények miatt történő kiszabása ezenkívül akadályozza a felperes gazdasági tevékenységének szabad és kiszámítható gyakorlását.
- 14 Az ANAF azt kéri, hogy az eljáró bíróság állapítsa meg a Bírósághoz intézett előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatatlanságát, mivel a felperes által előzetes döntéshozatal céljából felhozott valamennyi kérdés kizárólag az OUG n. 27/2022 rendelkezéseire vonatkozik, nem pedig a jelen ügyben benyújtott megsemmisítés iránti kérelem tárgyát képező 1635/2022. sz. rendeletre. Az ANAF álláspontja szerint a felperes valójában azt kívánja elérni, hogy a Bíróság adjon iránymutatást az ügynek a kérdést előterjesztő bíróság által történő elbírálását illetően, és az e bíróság által megfogalmazott kérdések kizárólag az előtte folyamatban lévő ügy sajátos szempontjaira vonatkoznak, így nem teljesülnek az EUMSZ 267. cikkben előírt elfogadhatósági feltételek.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 15 A kérdést előterjesztő bíróság egyértelművé teszi, hogy a felperesnek a hozzájárulás jogellenességével kapcsolatos érvei, az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogi rendelkezések joghatásai, az adónak az alapvető szabadságokkal, az uniós jog általános elveivel és a megújuló energiaforrások adóztatására vonatkozó politikákkal való összeegyeztethetősége tükrében az ügyet elbírálás céljából a Bíróság elé kell terjeszteni.
- 16 A kérdést előterjesztő bíróság – a Bíróság ítélezési gyakorlata (Marrosu és Sardino ítélet, 54. pont; Eon Aset Menidjunt ítélet, 76. pont) tükrében és arra tekintettel, hogy a jelen ügyben bizonyos nemzeti rendelkezések, valamint egy nemzeti hatóság gyakorlatának az uniós jog rendelkezéseivel és általános elveivel való összeegyeztethetősége értelmezését kéri – megállapítja, hogy az vitathatatlanul kapcsolódik az uniós joghoz. Arra is rámutat, hogy az előterjesztett kérdések még nem képezték hasonló ügyben hozott előzetes döntés tárgyát, és azokat a Bíróság nem elemezte, így a Bíróság által a CILFIT kontra Ministero della Sanità ítéletben kidolgozott szempontok alapján megállapítja, hogy az uniós jog helyes alkalmazása nem annyira nyilvánvaló, hogy az minden észszerű kétséget kizárjon a szóban forgó kérdések megválaszolásának módját illetően.

a) Az első és a második kérdésről

- 17 A kérdést előterjesztő bíróság szerint a Bíróság által végzett értelmezés szükséges annak meghatározásához, hogy a kizárólag a meghatározott kereskedőkre és kereskedési tevékenységet folytató ellátókra kivetett hozzájárulás mennyiben egyeztethető össze az egyenlőségnek és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának általános elvével, valamint az egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes versenyfeltételeknek a villamosenergia-piac szereplői számára történő biztosítása tagállamokat terhelő kötelezettségével. Az egyenlőség elvéből márpedig a hátrányos megkülönböztetés kizárása és az azonos és összehasonlítható helyzetben lévő személyekkel való egyenlő bánásmód következik. Hasonlóképpen, ezen elv uniós szinten történő alkalmazásaként kialakult az adósemlegesség elve, amelynek értelmében a tagállamok nem valósíthatnak meg indokolatlan hátrányos megkülönböztetést az adóalanyok között.
- 18 A hivatkozott uniós jogi rendelkezések az energetikai ágazat sajátos területén szabályozzák a tagállamokat terhelő azon kötelezettséget, hogy egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes versenyfeltételeket biztosítsanak a villamosenergia-termelők számára (a 2019/944 irányelv 3. cikke), és meghatározott piaci szereplők kárára ne torzítsák a versenyt azáltal, hogy hátrányos versenyhelyzetet idéznek elő.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a felperes állítása szerint a 2022. szeptember 1. és 2022. december 16. közötti időszak tekintetében az exportra szánt ügyleteket terhelő hozzájárulás számításának módja az energia Közösségen belüli exportja esetén mindennemű nyereség figyelembevételének mellőzéséhez vezetett, míg a nemzeti ügyletekre 2%-os haszonkulcs vonatkozott, így a verseny nyilvánvalóan torzult az Unió belső piacán. A kereskedők és ellátók nyeresége és versenyképessége csökkentésének előírása önkényesen történt, noha nem ők az egyedüli olyan gazdasági szereplők, akik az energiapiacokon villamos energia vásárlásával/viszonteladásával foglalkoznak, mivel az energiatermelők és különösen a megújuló energiaforrásokból származó energia termelői velük azonos tevékenységet végeznek, amely elkülönül a saját forrásokból előállított energia kereskedelmétől.
- 20 A hozzájárulással nem terhelt termelési kapacitások és termelők ezenkívül – az energia nagykereskedelmi piacon történő értékesítését illetően – versenyelőnyre tettek szert minden olyan ellátóhoz képest, amely a felpereshez hasonlóan kereskedési tevékenységet folytat.
- 21 A felperes arra is hivatkozott, hogy uniós és/vagy nemzeti szinten mind a villamosenergia-termelők, mind pedig a kereskedési tevékenységet folytató társaságok ugyanazokon a piacokon végeznek tevékenységet, tehát versenyben állnak egymással, és a villamosenergia értékesítése tekintetében hasonló helyzetben vannak. Márpedig a hasonló helyzetben lévő gazdasági szereplőkkel szemben alkalmazott eltérő bánásmód szelektív és hátrányosan megkülönböztető rendszer bevezetését eredményezi, és ezáltal korlátozza a versenyt.

22 Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság – különös tekintettel a Halliburton Services kontra Staatssecretaris van Financiën ítélet 15. pontjára – úgy ítéli meg, hogy a Bírósághoz kell fordulnia annak meghatározása érdekében, hogy az egyenlőség elvét és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét, valamint az egyenlő és hátrányos megkülönböztetéstől mentes versenyfeltételek villamosenergia-piac szereplők számára történő biztosítása tagállamokat terhelő kötelezettségét szabályozó uniós jogi aktusokkal ellentétes-e az, hogy a tagállamok a hozzájárulást differenciáltan vezetik be, kizárva a termelők meghatározott csoportjait az e hozzájárulás megfizetésére vonatkozó kötelezettség alól.

b) A harmadik kérdéstről

23 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy e kérdés annak meghatározásához szükséges, hogy a hozzájárulás milyen mértékben minősül a hozzájárulás megfizetéséből kizárt villamosenergia-termelők számára nyújtott olyan állami támogatásnak, amelyet az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése értelmében be kell jelenteni az Európai Bizottságnak.

24 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy bár valamely állami támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségének mérlegelése az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdésének megfelelően a Bizottság kizárólagos hatáskörébe tartozik (Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaire és társai kontra Franciaország ítélet, 14. pont; Unicredito Italiano ítélet, 42. pont), ez nem változtat azon, hogy a nemzeti bíróságok kötelesek biztosítani a jogalanyok jogainak megóvását az állami támogatások Bizottságnak történő előzetes bejelentésére vonatkozó kötelezettség megsértése esetén (Autonome Provinz Bozen ítélet, 59. pont) és hatáskörrel rendelkeznek annak megállapítására, hogy a tagállam által meghozott valamely intézkedés állami támogatásnak minősül-e (Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires és társai kontra Franciaország ítélet, 10. pont; Transalpine Ölleitung in Österreich ítélet, 39. pont).

25 A kérdést előterjesztő bíróság a Bíróság ítélkezési gyakorlatának tükrében arra is rámutat, hogy az állami támogatások terén a Bíróság tájékoztathatja a kérdést előterjesztő bíróságot minden olyan értelmezési szempontról, amely levetővé teszi számára annak megállapítását, hogy az adott nemzeti intézkedés állami támogatásnak minősülhet-e az uniós jog értelmében (Fondul Proprietatea ítélet, 84. pont). Ezenkívül közvetlen hatállyal bír az a kötelezettség, hogy a tagállamok a támogatást ne valósítsák meg mindaddig, amíg azt a Bizottságnak be nem jelentették, és mielőtt a Bizottság le nem folytatja az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdése szerinti előzetes vizsgálatát (Pearle és társai ítélet, 30–32. pont).

26 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben is ez a helyzet, mivel a felperes azt állítja, hogy a hozzájárulás bevezetésére irányuló intézkedés állami támogatásnak minősül, amelynek tekintetében a tagállam nem tett eleget e bejelentési kötelezettségnek. Ilyen körülmények között a nemzeti bíróság – noha

nem dönthet a támogatás belső piaccal való összeegyeztethetőségéről – köteles megállapítani a támogatás jogellenességét, ha azt nem jelentették be az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megfelelően, mivel e rendelkezés közvetlen hatályához az szükséges, hogy az érintett jogai ily módon védelemben részesüljenek.

- 27 A kérdést előterjesztő bíróság ezért úgy ítéli meg, hogy a Bíróságnak értelmeznie kell a potenciális állami támogatás értékelési szempontjait, különösen a vitatott intézkedés által bevezetett szelektív előny kritériumát, mivel a villamosenergia-termelők meghatározott kategóriáit kizárták a hozzájárulás megfizetése alól.

c) A negyedik kérdéstről

- 28 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a jelen ügyben a hozzájárulás minősítésének kérdése abban az értelemben vetődik fel, hogy az az eladási ár meghatározásában vagy az eladási ár meghatározása szabadságának korlátozásában megnyilvánuló intézkedésnek minősül, amely ellentétes lehet a 2019/944 irányelv, valamint a 2019/943 rendelet és a 2022/1854 rendelet rendelkezéseivel, tekintettel az arányosság elvére, azokra a feltételekre, amelyek fennállása esetén megengedett a nagykereskedelmi piacon történő árképzésbe való beavatkozás, a hatástanulmány elvégzésének mellőzésére és az energiaárak emelkedésével összefüggésben uniós szinten hozott szükség szerű intézkedésekre.
- 29 A felperes arra hivatkozott, hogy a hozzájárulás a piaci szabad árak kialakításába való beavatkozásnak minősül, amely sérti a 2019/943 rendeletben meghatározott elveket, mivel az nem az árak stabilizálásához, hanem éppen ellenkezőleg, a piac egészének destabilizálásához vezet. A hozzájárulás ezzel egyidejűleg nyíltan sérti az ellátási árakra történő beavatkozás korlátait, mivel i. a nagykereskedelmi piaci árat felülről korlátozza, ii. közvetve a 2019/944 irányelv által megengedett határértékeket meghaladó árplafonokat állapít meg a nem háztartási fogyasztók számára, valamint iii. a szóban forgó hozzájárulás megfizetése révén hátrányosan megkülönböztető módon kizárólag az ellátókat és a kereskedőket terheli többletköltségekkel, nem pedig az összes olyan piaci szereplőt, amely villamos energiát vásárol és értékesít a nagykereskedelmi piacon.
- 30 Mivel a felperes arra hivatkozott, hogy a hozzájárulással bevezetett árszabályozási mechanizmus ellentétes a 2022/1854 rendelettel, és túllépi annak korlátait, tekintettel arra, hogy olyan intézkedésnek minősül, amely kihat a nemzeti energiapiac működésére, veszélyeztetheti az ellátás biztonságát, és további áremelésekhez vezethet, a kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a Bíróság által végzett értelmezés szükséges annak meghatározásához, hogy a hozzájárulást szabályozó nemzeti rendelkezések – a 2019/944 irányelv, valamint a 2019/943 rendelet és a 2022/1854 rendelet előírásainak megfelelően – milyen mértékben gyakorolnak jelentős hatást a piaci magatartásra és érintik a szabad árképzést.

d) Az ötödik kérdésről

- 31 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a jelen ügyben a hozzájárulás minősítésének kérdése abban az értelemben vetődik fel, hogy az olyan intézkedésnek minősül, amely a tagállamok közötti kereskedelem olyan közvetlen vagy azzal azonos hatású korlátozását vonja maga után, amelyek ellentétes lehet a hivatkozott uniós rendelkezésekkel.
- 32 Az OUG n. 27/2022 a 2022. szeptember 1. és 2022. december 16. közötti időszakban a nemzeti szinten kötött ügyletek vonatkozásában az exportra szánt ügyletektől eltérő adózást írt elő, mivel a villamos energia Románia területéről történő exportjának vagy Közösségen belüli értékesítésének haszonkulcsát gyakorlatilag nem vette figyelembe az energiaügyletet megelőző napra érvényes, másnapi kereskedési ára (nem pedig a tényleges eladási ára) és a vételár különbözetére alkalmazott 100%-os hozzájárulással. E számítási mód az Unióba irányuló energiaexport esetében lényegében semmilyen nyereséget nem vett figyelembe, míg a Romániában folytatott kereskedelemre 2%-os elméleti haszonkulcs vonatkozott.
- 33 Habár 2022. december 16-tól eltörölték az exportügyletekre alkalmazott eltérő számítási képletet, az energiaexport korlátozása ezt követően közvetetten valósult meg, mivel az exportra vonatkozóan a importra előírtnál sokkal nagyobb terhet jelentő ügyleti feltételek vonatkoztak: a villamos energia importját már nem terhelte megfizethetetlen hozzájárulás, míg az energia exportja azzal a kötelezettséggel járt, hogy az energia vételárát 2%-kal meghaladó minden összeg után adót kellett fizetni, ami az export tekintetében az előzőekkel azonos hatású korlátozáshoz vezetett.
- 34 Ezzel összefüggésben tisztázni kell, hogy összeegyeztethetők-e a hozzájárulást szabályozó nemzeti rendelkezések az áruk szabad mozgására vonatkozó uniós joggal.

e) A hatodik kérdésről

- 35 A kérdést előterjesztő bíróság úgy ítéli meg, hogy a Bíróság által végzett értelmezés szükséges annak meghatározásához, hogy a 2006/112 irányelv 401. cikkében foglalt rendelkezések lehetővé teszik-e a tagállamok számára, hogy a hozzájáruláshoz hasonló forgalmi adót vezessenek be, mivel az adóztatás nem veszi figyelembe a kereskedési tevékenységhez kapcsolódó költségeket, illetve a ténylegesen elért nyereséget.
- 36 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a kereskedő társaságok a tevékenységük gyakorlásához az energiapiac összetettségéből adódóan a villamos energia vagy a földgáz beszerzési költségén kívül jelentős mértékű konkrét működési költségekkel is számolnak (például a magasan képzett személyzet költsége, informatikai programok költsége, a villamosenergia- és földgázpiac üzemeltetője által működtetett központosított piacokon alkalmazott díjak és

kereskedési díjak, a finanszírozási költséghez kapcsolódó kamatlábak stb.). Az OUG n. 27/2022-nek a hozzájárulás számítási módszerére vonatkozó rendelkezései mindazonáltal nem veszik figyelembe e költségeknek az adóalapból történő levonását.

- 37 Márpedig a Bíróság ítélkezési gyakorlata szerint az adók, illetékek és közterhek valamely tagállam általi fenntartása vagy bevezetése csak akkor engedélyezett, ha azok nem hasonlíthatók valamely forgalmi adóhoz (Novo Banco ítélet, 45. pont).

MUNKADOKUMENTUM